

Posudek vedoucího diplomové práce

Komplexní scénografické řešení opery Leoše Janáčka „Jenůfa“.

Možnosti zpracování folkloristických motivů v komplexním řešení operních inscenací.

MgA Michaela Semotánová

Po celou dobu studia patřila diplomantka k nejvýše hodnoceným studentům katedry scénografie. Třikrát obdržela Stipendium za vynikající umělecké a tvůrčí výsledky, získala grant SGS a v roce 2019 cenu Nadace Josefa Hlávky za mimořádné studijní výsledky. Mezi její nejúspěšnější projekty patřila Janáčkova „Liška Bystrouška“ a Topolův „Konec masopustu“. Jako program magisterského studia si zvolila problém lidové tradice v české inscenační tvorbě, zejména v opeře. Proto si také vybrala folklor jako téma diplomové práce.

Text je bohatě strukturován a problém zkoumá z nejrůznějších úhlů pohledu.

První část analyzuje vztah folkloru a folklorismu k divadlu, folklor jako nástroj propagandy a živnou půdu nacionalismu. Velmi podrobně rozkrývá zápas české scénografie s folklorními prvky, zejména v operách Bedřicha Smetany.

Druhá část kritizuje zneužívání lidového ornamentu jako naprosté popření autenticity. Ozřejmuje limity hudebního zpracování a současné percepce folklorismu na jevišti.

Ve třetí části mapuje podmínky vzniku opery, posun „Její pastorkyně“ G. Preissové k Janáčkově „Jenůfě“ a srovnává folklorismus „Prodané nevěsty“ s psychologií Jenůfy. Dále uvádí konkrétní příklady práce s folklorními motivy v různých provedeníh této opery. Velmi pochvalně se vyjadřuje o brněnské inscenaci Martina Glasera.

Škoda je, že se doktorandka nezmínila o letošní inscenaci Kaitha Warnera v Norské opeře v Oslu. Měla i po vizuální stránce mimořádně příznivé kritiky.

Ve vlastním scénografickém řešení vychází z „obyčejnosti“ příběhu a zároveň antického rozměru dané látky.

Důsledně zachovává půdorysnou dispozici obsaženou v textu a zároveň podtrhuje monumentalitu Janáčkovy hudby a její znakovost.

První jednání cit. „... se nese ve znamení otevřenosti, rozprostraněnosti“ (str. 94). Dále předpokládá „množství dynamických výstupů různých sborů, jejich nástupů a rychlých odchodů“. Výškové členění respektuje strukturu opery, ale zároveň přináší celou řadu problémů. Velmi strmá šikma je pro pohyb sboru problematická, přímé nástupy na „náves“ nejsou řešené.

Druhé jednání je Kostelníččina světnice. Pro režii a choreografii je problematické rozehrávání druhého plánu.

Ve třetím jednání spoléhá autorka na emoční účinek „špinavé“ vody a její prosakování do světničky. Chybí podrobnější specifikace technického a technologického řešení. Nejsem si jistý dramatickými možnostmi tohoto efektu.

Kostýmní výprava je velmi střídá, pokud jde o barevnost, jednotlivé kostýmy velmi jasně dotvářejí charaktery postav a dobře dokumentují uvažování autorky o folkloru.

Práci doporučuji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení B.

Prof. Jan Dušek